

Mikro- és makroökonómia

Bevezető
2017.09.14.
Szalai László

Általános információk

- Tantárgy: Mikro- és Makroökonómia (BMEGT30A001)
 - Kurzus kód: **C2** (adatlap: www.kgt.bme.hu)
- Oktató
 - **Szalai László**
 - Fogadóóra: Minden kedden 10:15 – 11:45, QA217
 - **Előzetes e-mailes bejelentkezés szükséges!**
 - szalai@kgt.bme.hu
- Segédanyagok
 - <http://kgt.bme.hu/tantargyak/bsc/BMEGT30A001>

Általános információk

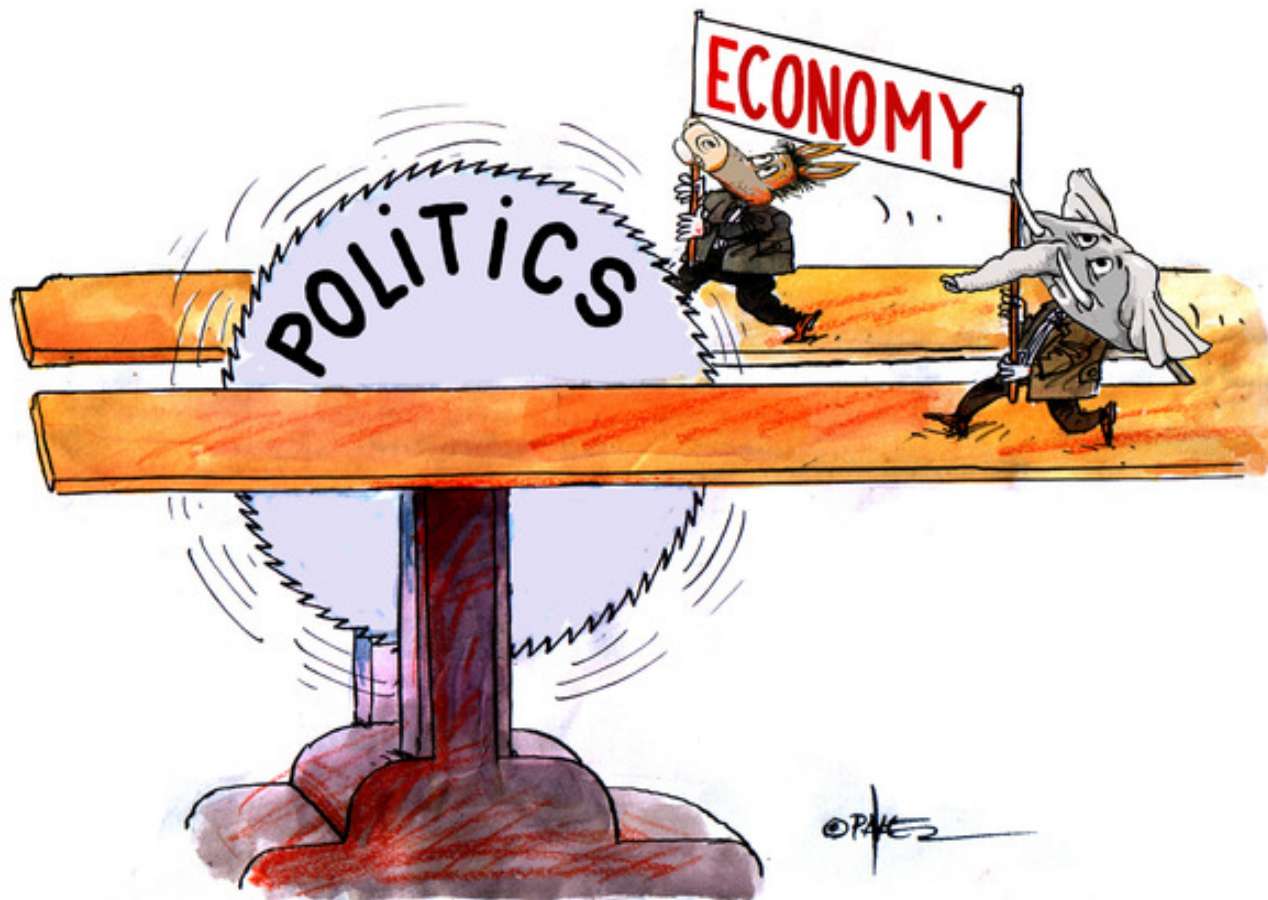
- Követelmények
 - **Aláírás:** Az első ZH sikeres teljesítése (> 40%)
 - **Vizsgajegy:** Írásbeli vizsga a vizsgaidőszakban

0-39%	elégtelen
40-55%	elégséges
56-70%	közepes
71-85%	jó
86-100%	jeles

- **Megajánlott jegy**

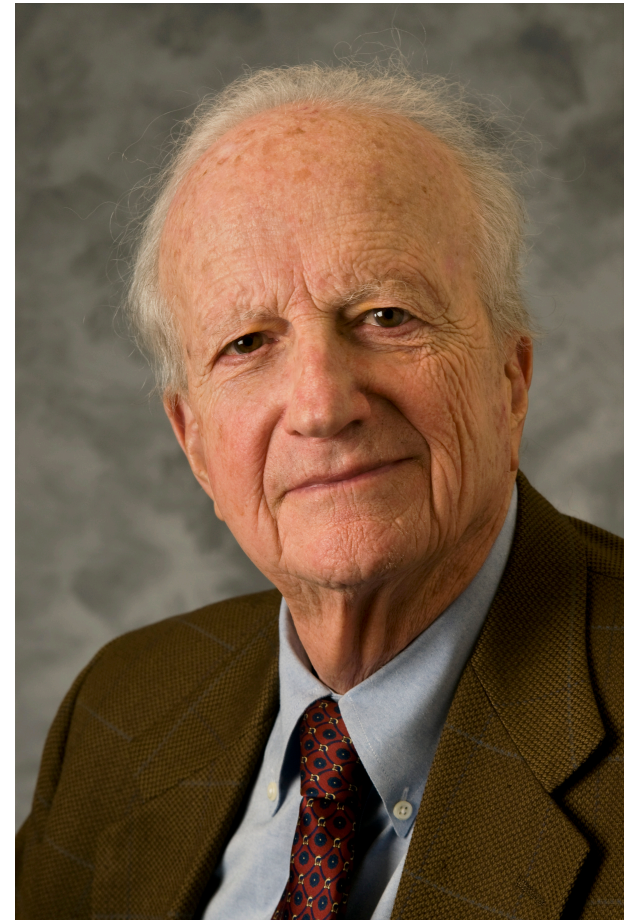
- Zárthelyi dolgozat makroökonómiából a 14. héten
- Eredmény a két dolgozat átlaga szerint

Egy jellemző probléma

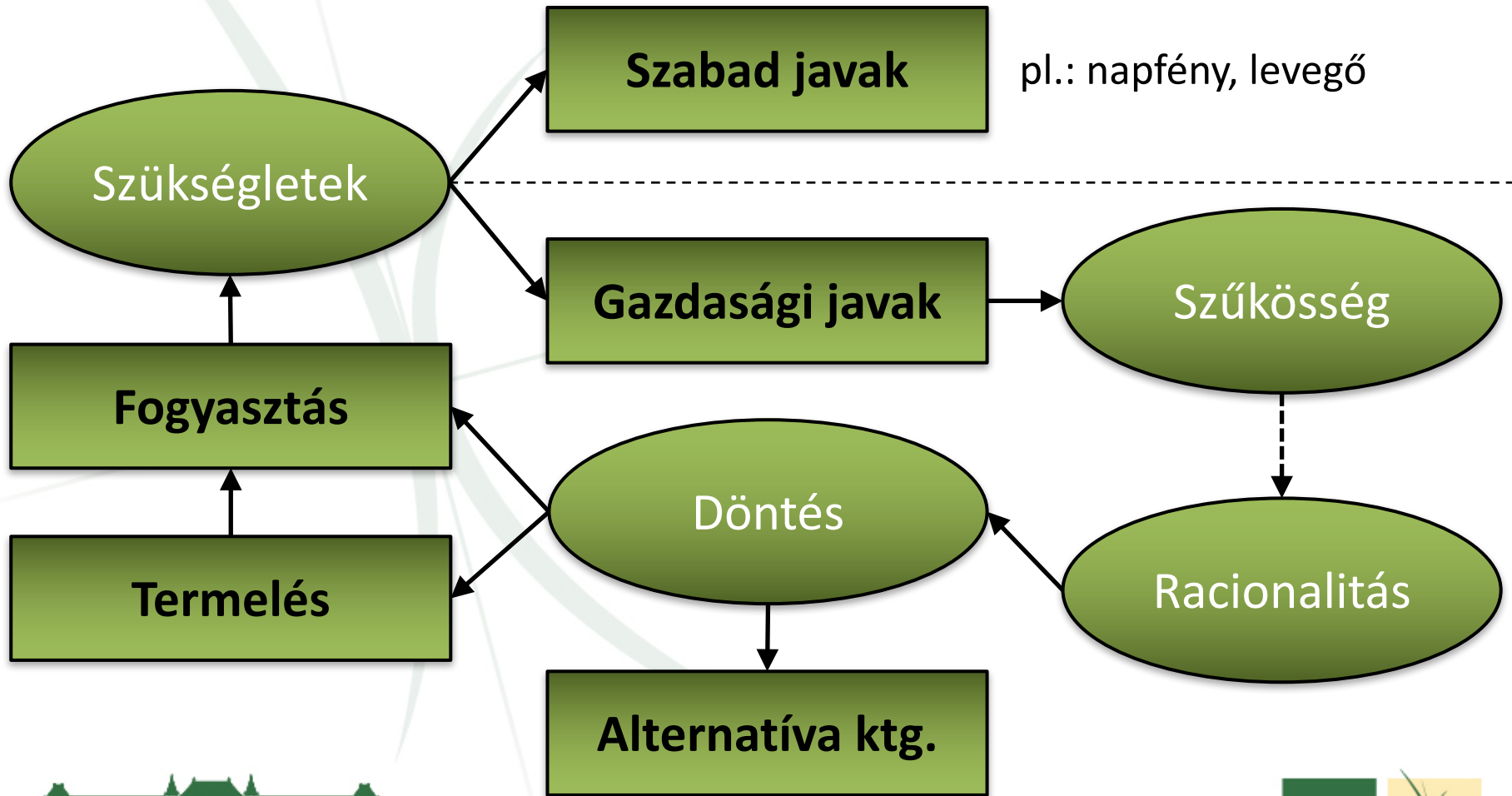

Gary Becker (1930–2014)

- Közgazdasági Nobel-díj (1993)
- Nobel lecture: *The economic way of looking at behavior*
- A közgazdaságtan inkább módszertan, mint diszciplína
 - Racionalitás
 - Ösztönzők
 - Viselkedés
 - pl.: Hotelling-modell

Mivel foglalkozunk?

A döntési folyamat

- **Cél:** Maximális *hasznosság* / profit
- **Korlát:** Rendelkezésre álló erőforrások / elkölthető pénzmennyiség (szűkösség → gazdálkodás)

OPTIMÁLIS VÁLASZTÁS

feltételes szélsőérték

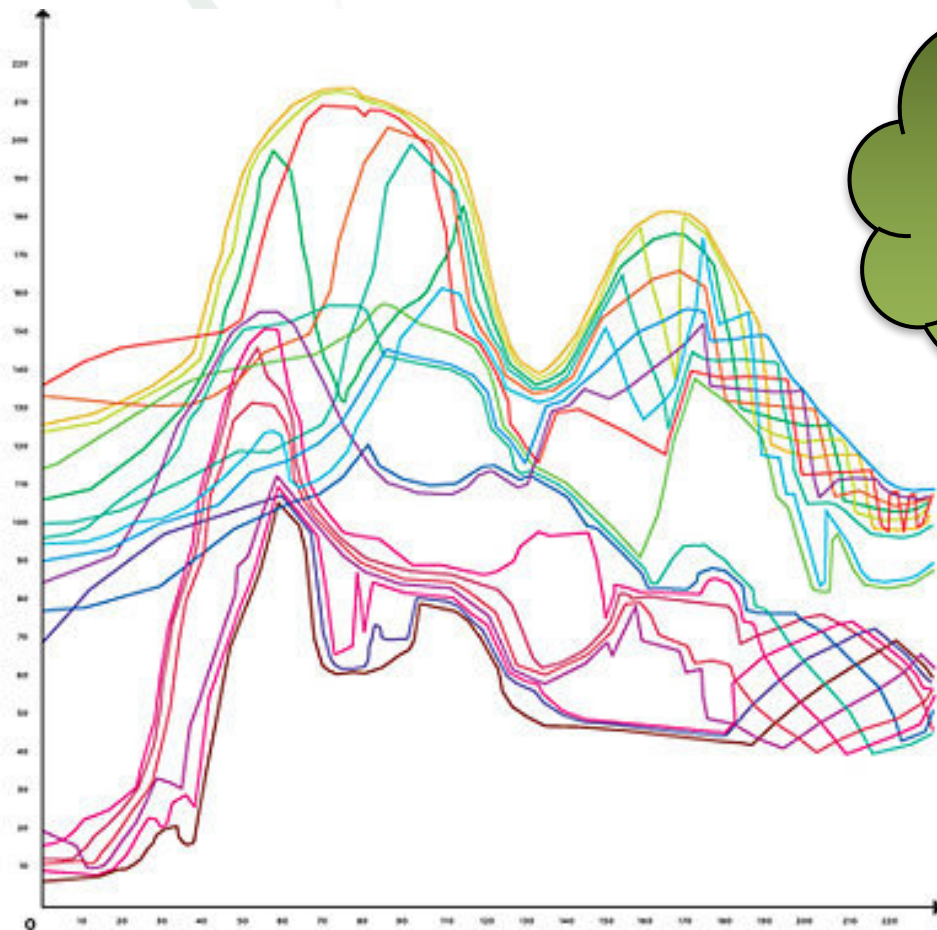
- **Hatékonyság**
 - Adott ráfordítás mellett a legnagyobb hasznosság
 - Adott hasznosság a legkisebb ráfordítás mellett

A gazdasági szereplők döntései

Szektor	Háztartások	Vállalatok	Állam
Cél	Maximális szükségletkielégítés	Maximális profit	Maximális társadalmi jólét
Eszköz	Fogyasztás	Termelés és értékesítés	Jövedelem újraelosztás, közjavak biztosítása
Korlát	Jövedelem és árviszonyok	Technológia, kereslet, termelési költségek	Adóbevételek, társadalmi érdekkülönbségek
Kereslet	Fogyasztási javak	Termelési tényezők	Közjavak
Kínálat	Termelési tényezők	Fogyasztási javak	

Az egyensúly alapelve: A piaci árak mindaddig igazodnak, amíg a kereslet és a kínálat egyenlő nem lesz egymással.

“Economists do it with models”

Jót beszélgettünk a kamatparitásról

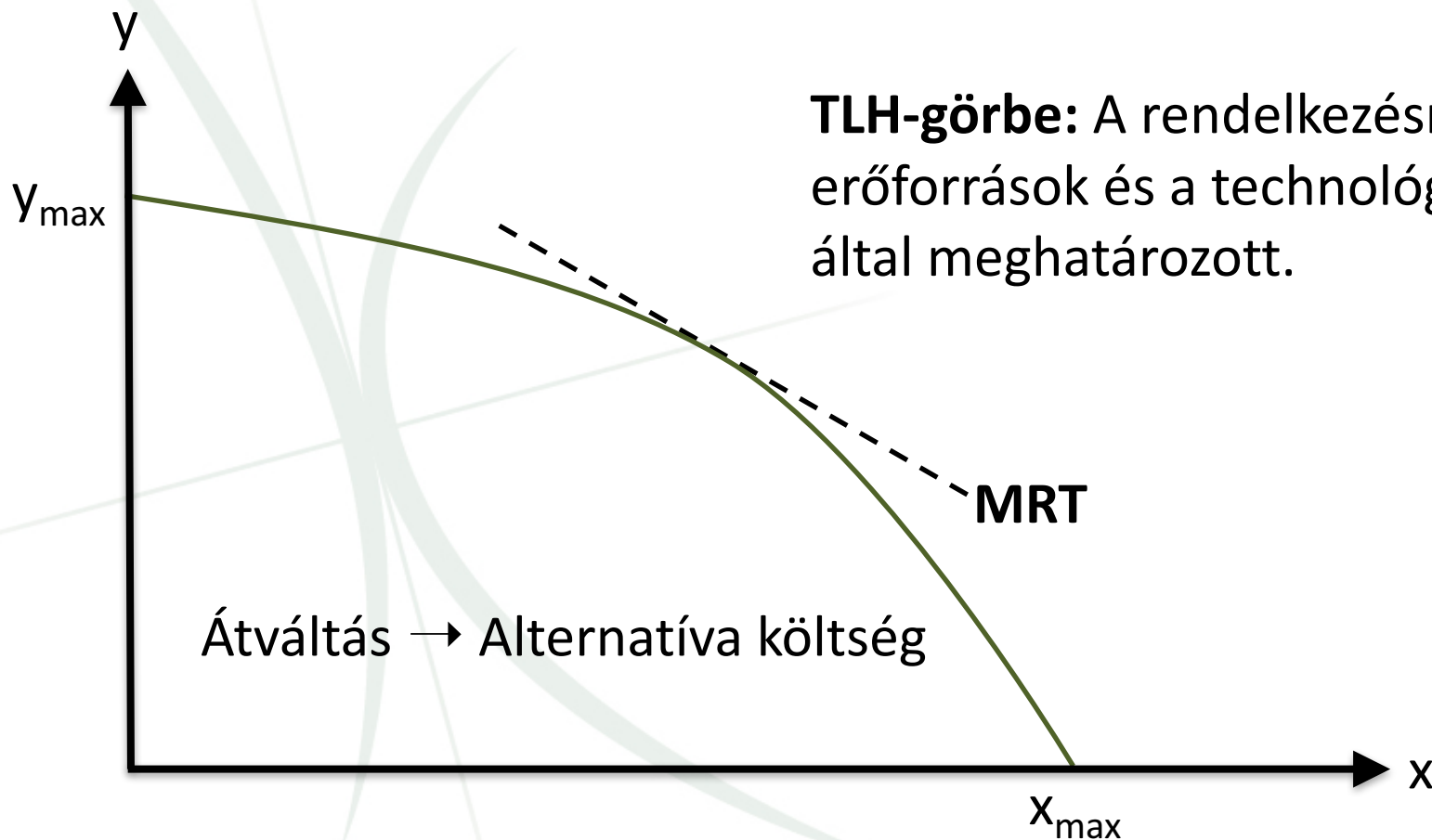

Gazdasági modellek

- Az egyes gazdasági változók közötti összefüggések
 - Többnyire matematikailag formalizált
 - **Exogén** és **endogén** változók
 - **Állomány** (*stock*) és **folyamat** (*flow*) típusú változók
 - Előrejelző képesség (kb. annyi, mint a meteorológusoknak)

A transzformációs görbe

A transzformációs görbe

- A termelési lehetőségek határát (TLH) mutatja adott technológiai feltételek és erőforrás-ellátottság mellett
- **MRT:** Marginal Rate of Transformation
 - Megmutatja, hogy az adott termelési pontban mekkora használdozattal (alternatíva-költséggel) növelhető az egyik termék kibocsátása
- **Pareto-hatékonyság:** Egyik szereplő helyzete (termék kibocsátása) sem javítható úgy, hogy valaki más rosszabb helyzetbe ne kerüljön → TLH-görbe pontjai

A kereslet

- Az a termék- vagy szolgáltatásmennyiség, amelyet adott piaci feltételek és árrendszer mellett a fogyasztók **képesek és hajlandóak** megvásárolni
- **Rezervációs ár**
 - Egy adott fogyasztó rezervációs ára az az összeg, amelyet az adott termékért vagy szolgáltatásért **maximálisan képes és hajlandó** kifizetni
 - Amennyiben a fogyasztó a rezervációs ára alatt vásárol, akkor **fogyasztói többlete (FT)** keletkezik

Keresleti tényezők

- Preferenciák
- Jövedelem
- **Ár** → Elmozdulás a függvény mentén
- Helyettesítő termékek
- Kiegészítő termékek
- Fogyasztók száma
- Várakozások
- Állami beavatkozás (pl. adók, szubvenciók)

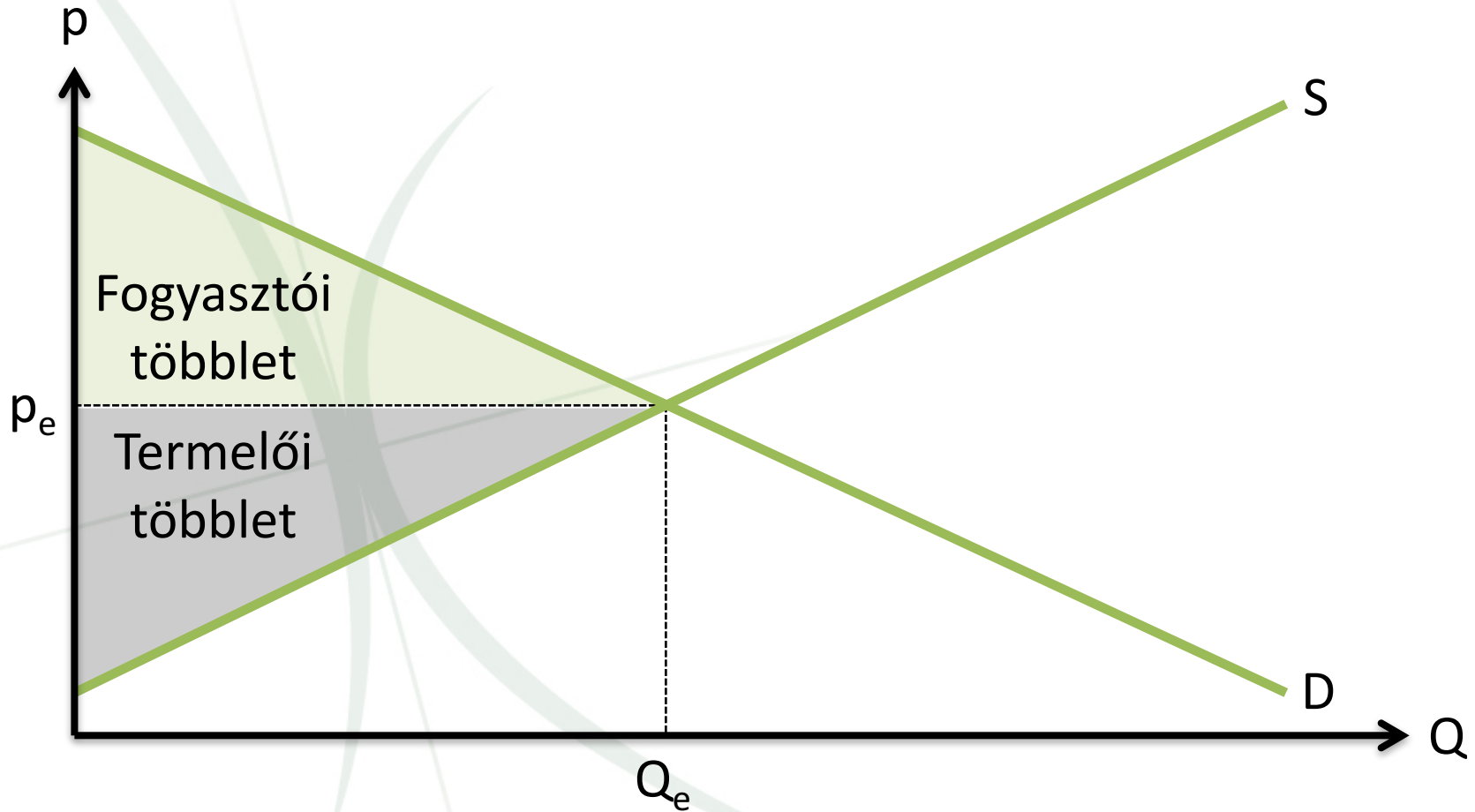
A kínálat

- Az a termék- vagy szolgáltatásmennyiség, amelyet az eladók az adott feltételek és piaci ár mellett képesek és hajlandók értékesíteni
- A **rezervációs ár** most azt a **legalacsonyabb** árat jelöli, amelyen az eladó hajlandó piacra lépni
- **Termelői többlet (TT)** akkor keletkezik, ha az eladó a rezervációs ár felett értékesít
- A **piaci kínálati függvény** az egyéni kínálatok **horizontális összege!**

Kínálati tényezők

- Technológia
- Termelési tényezők
- Költségstruktúra
- **Ár** → Elmozdulás a függvény mentén
- Várakozások
- Vállalatok száma
- Piacszerkezet
- Állami beavatkozás (pl. adók, szubvenciók)

Marshall-kereszt

Egy algebrai példa...

- Tételezzünk fel lineáris keresletet és kínálatot!

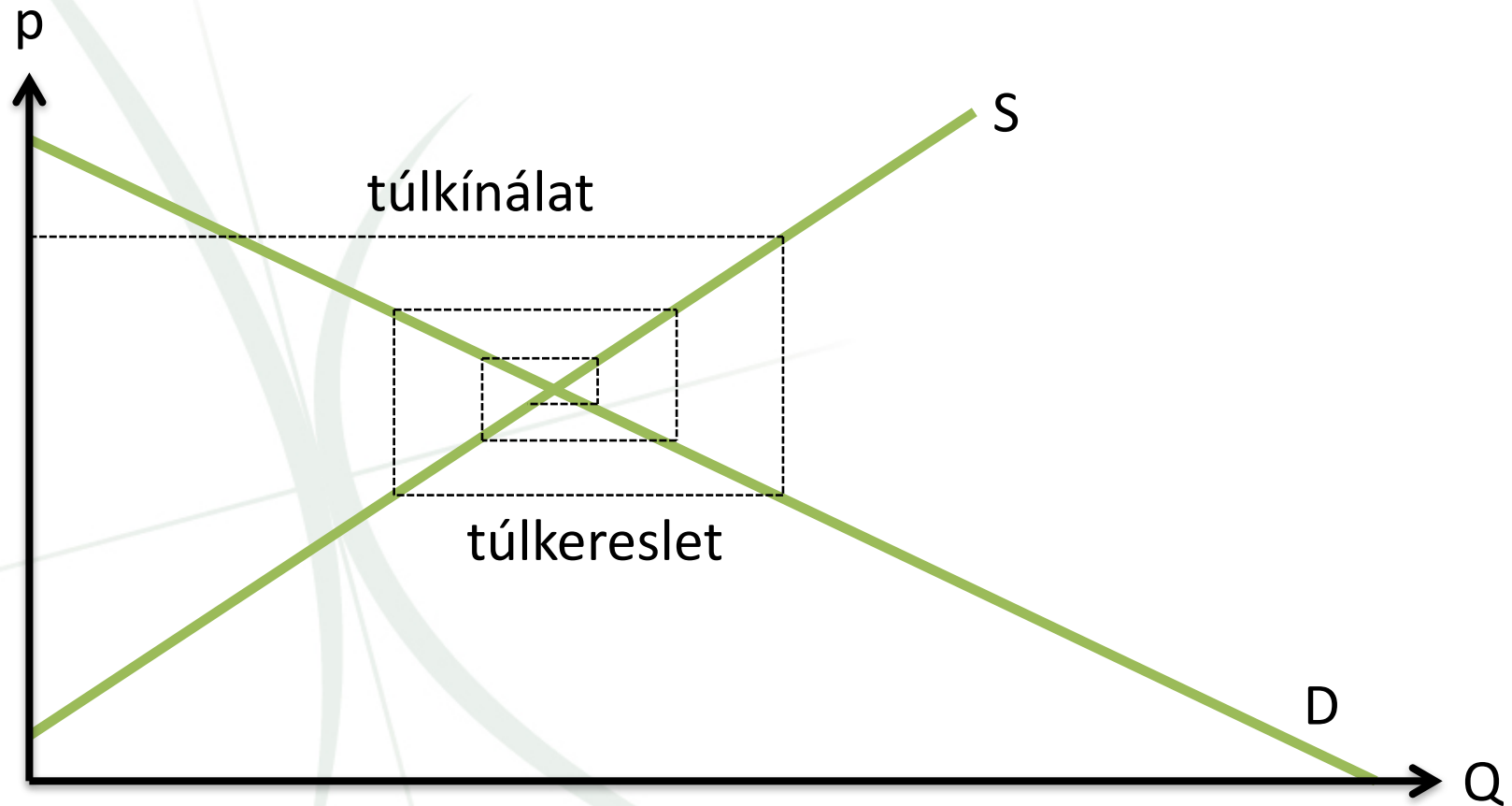
$$\left. \begin{aligned} p^D &= a - bQ \\ p^S &= c + dQ \end{aligned} \right\} \text{Inverz alak!}$$

- Ekkor az egyensúlyi ár és mennyiség:

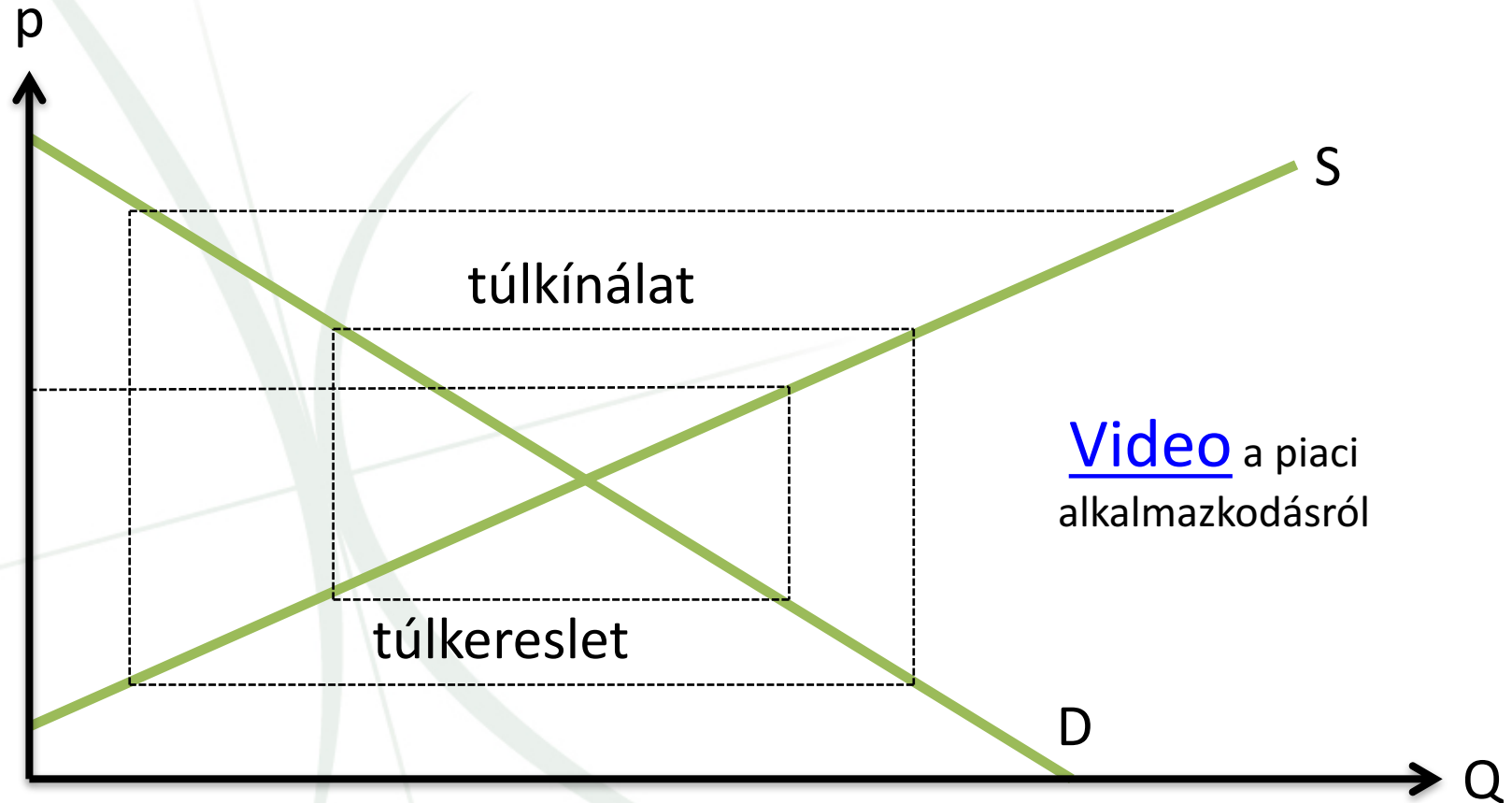
$$Q_e = \frac{a - c}{b + d}$$

$$P_e = \frac{ad + bc}{b + d}$$

Szűkülő pókháló

Táguló pókháló

Pókháló-tétel

- Szűkülő pókháló
 - A kínálati függvény meredeksége abszolút értékben magasabb, mint a keresleté
- Táguló pókháló
 - A keresleti függvény meredeksége abszolút értékben magasabb, mint a kínálaté
- Ha a kereslet és a kínálat meredeksége megegyezik, akkor az egyensúlytalanság tartós
 - Közelebb sem jutunk, de távolabb sem kerülünk az egyensúlyi helyzettől